

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ І СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ДОПОВІДЬ НА РАДУ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ У БІНПО (20 ТРАВНЯ 2022 РОКУ)

Максимов Микола Володимирович,
професор кафедри педагогіки, психології та менеджменту,
доктор психологічних наук, доцент

БІНПО розробляє стратегію щодо впровадження технологій психологічної і соціальної підтримки здобувачів вищої освіти. Дане питання постійно перебуває під пильним контролем дирекції, обговорюється на засіданнях вченої ради, засіданнях кафедр.

Керуючись у роботі нормативними документами, що направлені на соціальний захист всіх без винятку членів суспільства, БІНПО підкреслює важливу роль щодо захисту прав та інтересів здобувачів; серед основних принципів реалізації Концепції освітньої діяльності виокремлюються студентоцентрованість та корпоративне партнерство, забезпечення доступу до освітніх програм.

Перспективність таких підходів декларується і Стратегією розвитку УДПУ на 2021-2025 рр., відповідно до якої передбачається конструктивна співпраця адміністрації із студрадою в обговоренні та вирішенні питань удосконалення соціального захисту студентів, підтримка та соціально-психологічний супровід незахищених категорій студентської молоді (сиріт, осіб з інвалідністю, учасників АТО/ООС та їх дітей та ін.).

Здобувачі вищої освіти отримують консультаційну допомогу від психологічної служби та профкому, зокрема в порядку відрахування, переривання навчання, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти тощо.

В БІНПО, відповідно до вимог, кожного року додається матеріали для поповнення бібліотечного фонду новими книгами, посібниками, фаховими журналами, здійснено передплату на періодичні видання. Також, за останній навчальний рік запропоновано електронний фонд бібліотеки.

За результатами якісного аналізу відповідей здобувачів, встановлено, що серед організаційних та побутових труднощів переважають проблеми адаптації, комунікації з одногрупниками та викладачами, а також недостатня архітектурна доступність до аудиторій на поверхах та ін..

Проблеми комунікації та особистісного розвитку допомагають вирішити викладачі-психологи інституту. Напрями діяльності охоплюють як підтримку належного рівня психічного здоров'я всіх учасників освітнього процесу, так і профілактику професійного вигорання, гармонізацію стосунків у студентських та професійних колективах, профорієнтаційну роботу з абітурієнтами і здобувачами вищої освіти, психологічну просвіту.

В БІНПО проводиться системна робота з підвищення якості організації освітньої діяльності, що, перш за все, передбачає безперервне удосконалення освітніх програм з метою забезпечення належного рівня освітніх послуг та створення сприятливого й ефективного навчального середовища для студентів.

Зокрема, здійснюється щорічний моніторинг готовності кафедр до нового навчального року на основі розроблених критеріїв, сформованих з урахуванням зауважень та рекомендацій за результатами акредитаційної експертизи освітніх програм Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, річного звіту НАЗЯВО, аналітичного звіту «Розвиток систем внутрішнього забезпечення якості в українських закладах вищої освіти», рекомендацій кафедрам щодо організації освітньої діяльності.

Розвиток системи популяризації психічного здоров'я та профілактики психічних розладів планується за рахунок проведення заходів, що спрямовані на підвищення психологічної компетентності педагогів та здобувачів освіти, з питань збереження психічного здоров'я дітей; проведення тренінгової роботи зі студентами щодо підтримки їх психоемоційного здоров'я з метою профілактики психічних розладів та вироблення стресостійкості під час екзаменаційних сесій.

Посилення як навантаження в цілому, так і психічного навантаження зокрема, на нервову систему та психіку людини, призводить до формування емоційної напруги, яка виступає одним з чинників розвитку різних захворювань. Тому першочерговим постає питання збереження психічного здоров'я, формування стресостійкості здобувача вищої освіти та його самозбереження.

Боротьба із чинниками, які негативно впливають на емоційне благополуччя, зрушення в психічному здоров'ї здобувачів вищої освіти: матеріальні умови життя; соціальна незахищеність; втрата традиційних моральних цінностей та орієнтирів; примітивізація соціального мислення; невміння керувати вільним часом; низька навчальна мотивація; навчальна та/або особистісна неуспішність; інформаційне перевантаження; депривація потреб у фізичній активності, радості, любові та повазі; особливості дисгармонійного спілкування з однокурсниками, викладачами, найближчими людьми; стреси при блокуванні природних механізмів саморегуляції: рухової активності, емоційного самовираження, адекватної самооцінки, свободи вибору

інтенсивності, темпу, послідовності діяльності; відсутності чітких перспектив подальшого працевлаштування та кар'єрного росту; деперсоналізація молодіжної свідомості; особистісна відокремленість; негативний вплив віртуальних контактів у соціальних мережах тощо.

Основні напрямки роботи у БІНПО щодо здоров'язбереження здобувачів вищої освіти:

1. Просвітницька робота – підвищення рівня обізнаності студентів та педагогічного колективу та щодо психічного здоров'я, його критеріїв та засобів підтримки.

2. Організація консультативної допомоги суб'єктам освітнього процесу з питань психічного здоров'я з боку міських соціально-психологічних служб. Для надання первинної психологічної консультації мають бути створені інформаційні повідомлення на дошках об'яв в учбовому корпусі та гуртожитках, сайті щодо телефонів довіри, підтримки, соціальних служб для молоді, за якими можна звернутися по допомогу. Органів студентського самоврядування, куратори, педагоги мають бути координаторами між міськими психологічними службами та студентами в разі виникнення різних ситуацій. Куратори при першій зустрічі із студентами мають інформувати здобувачів про наявність такої служби та можливі шляхи комунікації та координації.

3. Ввести вивчення теми «З практичного збереження психічного здоров'я» в тематичний план навчальної дисципліни «Практична психологія».

4. Вивчення соціально-психологічного клімату в колективах з метою визначення основних чинників, які мають вплив на діяльність кожного його члена та надання консультативної допомоги керівникам усіх рівнів у формуванні необхідного рівня сприятливості соціально-психологічного клімату шляхом створення умов високої вимогливості й взаємодопомоги. Проведення психопрофілактичної роботи, спрямованої на зміцнення й відновлення соціально-психологічного благополуччя працівників, попередження виникнення соціально-психологічної та особистісної дезадаптації.

5. Включити заходи зі збереження психічного здоров'я здобувачів у плани роботи на всіх рівнях – куратора, кафедри, Студентської ради тощо: підвищення професійної компетентності науково-педагогічного колективу в контексті здоров'язберігаючої діяльності, формування культури психічного здоров'я; дотримуватися положення для кураторів щодо володіння інформацією про індивідуальні особливості студентів, їх стан здоров'я, сімейно-побутові умови, сприяти створенню у групі здорового морально-етичного клімату та емоційної культури тощо. моніторинг стану фізичного та психічного здоров'я здобувачів вищої освіти та викладачів; забезпечення психологічної безпеки та комфортності науково-освітнього середовища;

забезпечення інформаційно-психологічної безпеки навчального процесу (його відповідністю нормативним вимогам певної спеціальності майбутнього фахівця); розвитку особистості (оволодінням студентами інноваційними способами організації розумової праці, саморефлексією, тайм-менеджментом, індивідуальною освітньою траєкторією); пошук та апробація нових психолого-педагогічних прийомів викладання, адекватних психологічним індивідуальним особливостям здобувачів вищої освіти; вирішення завдання збереження здоров'я здобувачів вищої освіти через навчання здоровому образу життя, культурі здоров'я (тренінги психологічної безпеки, індивідуальні програми з психологічної екології особистості, тайм-менеджмент); пошук засобів формування культури навчально-професійної діяльності студента (якості, ергономічності, раціональності, як способу запобігання інформаційних перевантажень, низької навчальної мотивації).

Саме таке середовище має забезпечувати не лише збереження та зміцнення фізичного та психічного здоров'я студентів, а й формування культури здоров'я, тобто чіткого усвідомлення усіма суб'єктами науково-освітнього процесу значущості відповідального ставлення до власного здоров'я. Це, в свою чергу, потребує розробки теоретичних і практичних аспектів створення програми управління ВНЗ на засадах здоров'язбережувальних технологій та здоров'язбережувальної психолого-педагогічної системи закладу вищої освіти, яка повинна охоплювати моніторинг стану здоров'я майбутніх фахівців, медичну профілактику, психологічний супровід, профілактичні та оздоровчі заходи, використання сучасних технологій підготовки, що спрямовані на формування готовності до збереження власного здоров'я.